

MIND, SET, GROW!

— LESVOORBEREIDING DERDE GRAAD —

© Illustratie: Melvin uit "Kamp Bravo"

WORKSHOP 1

HOE LEER IK MET MIJN TIENERBREIN?

Tiener zijn is een hele klus! Tijdens de tienerjaren verandert er heel wat in ons lichaam. Recent hersenonderzoek leert ons meer over tieners, hoe ze groeien en hoe ze leren. Door te begrijpen wat er in het hoofd van tieners gebeurt, willen we tieners en hun juffen en meesters met verwondering en met veel warmte en humor laten kijken naar zichzelf.

In deze les maken de kinderen kennis met het tienerbrein en reflecteren ze over het effect dat de veranderingen in tienerhersenen hebben op het dagdagelijkse leven van tieners. De les bevat verschillende inleidende opdrachten op tableaus. Sommige opdrachten wekken energie op, anderen stimuleren rust en concentratie. Voor een aantal opdrachten maak je best gebruik van een grotere ruimte, andere opdrachten kan je perfect in een klas doen. Je kan de les geven zoals uitgewerkt, maar je kan zelf ook plukken uit de verschillende opdrachten, rekening houdend met de ruimte die je ter beschikking hebt en met de kinderen uit jouw klas.

EINDTERMEN:

Muzische vorming - drama: 3.5 - 3.7

WO - mens en maatschappij: 1.2

Leren leren: 6

Sociale vaardigheden: 3

BEGINSITUATIE:

De leerlingen lezen zelf de hersenweetjes over het tienerbrein.

MATERIAAL:

- Ipads/fototoestellen...
- Muziek naar keuze
- Opdrachtenfiches
- Hersenweetjes
- Dobbelstenen

1 INLEIDING: OPWARMING

1.1 Alle ledematen bewegen (kring)

De kinderen staan in een kring. De leerkracht demonstreert hoe verschillende ledematen achtereenvolgens beginnen te bewegen. De kinderen doen de leerkracht na. Eerst begint de rechtervoet, dan het rechterbeen, vervolgens beweegt ook de linker-voet en de linkerbeen, de heupen... totdat ook het hoofd helemaal vrij beweegt.

Je kan er hier voor kiezen om achtereenvolgens ook het hoofd, de schouders... te laten stilvallen totdat de hele kring opnieuw in rust staat.

1.2 Beelden maken met je lichaam (oefening in de hele ruimte van het lokaal)

A) Elkaar bevroren aan de hand van een knipspel

De kinderen lopen rond in de ruimte. Je kan hen erop wijzen dat ze naar open plekken in het lokaal stappen om te vermijden dat de kinderen per twee of op een kluitje gaan lopen. Het is fijn wanneer deze opdracht wordt begeleid door muziek.

Je kan de kinderen eerst op de muziek door het lokaal laten wandelen. Daarna zet je de muziek stil en geef je hen telkens een opdracht.

- 1 De kinderen kunnen andere kinderen met een vingerknip doen bevroren tot een beeld. Wie bevroren is, wacht 4 tellen alvorens hij/zij weer kan rondstappen.
- 2 De kinderen kunnen andere kinderen met een vingerknip doen bevroren tot een beeld. Wie bevroren is, moet als een beeld wachten tot hij/zij wordt bevrijd door de vingerknip van iemand anders.
- 3 De kinderen kunnen andere kinderen met een vingerknip doen bevroren tot een beeld. Het beeld wordt aan de hand van drie handelingen veranderd. Het beeld blijft 4 tellen staan en mag dan verder rondwandelen in de ruimte.
- 4 De beeldhouders kunnen nu ook bevroren worden door een vingerknip. Ze bevroren dus terwijl ze werken aan het beeld. Het kind dat de vingerknip geeft, kan op zijn/haar beurt 3 handelingen veranderen aan het beeld. Wanneer deze beeldhouwer ook een vingerknip krijgt, bevriest hij/zij en wordt hij/zij op zijn/haar beurt omgevormd tot een beeld. Op deze manier ontstaan er verschillende groepen in de ruimte.

B) Beelden maken in dubbele kring

De kinderen staan in een dubbele kring met twee tegenover elkaar. De buitenste kring kinderen is beeldhouwer. De binnenste kring is het beeld en doet de ogen dicht. De beeldhouwers vormen een beeld naar hun eigen smaak. Ze zetten hun beeld achtereenvolgens in verschillende houdingen. De beelden ondergaan de handelingen en voelen wat er gebeurt. De kinderen wisselen tijdens de opdracht van rol.

Wanneer de muziek ophoudt, stoppen de beeldhouwers met werken.

- De beeldhouwer **kopieert** de houding van het beeld.
- De beeldhouwer zet zich nu in een houding die **contrastteert** met de houding van het beeld.
- De beeldhouwer **verlengt** het beeld dat hij creëerde door zelf een houding aan te nemen bij het beeld. De kinderen vormen als het ware één geheel.
- De beeldhouwer vult **één of meerdere gaten** in het beeld dat hij/zij creëerde.

2 KERN: SITUATIES EN GEVOELEN VERBEEDEN VOOR EEN DENKBEELDIG FOTO

2.1 Foto's maken met aandacht voor houding en mimiek (alleen)

De kinderen lopen rond in de ruimte. Wanneer de muziek stopt, geeft de leerkracht telkens de instructie om een beeld te maken:

- je bent aan het koken
- je bent aan het tennissen
- je hebt 10/10 op een toets en je toont die trots
- je hebt een slecht rapport
- je geeft het slechte rapport aan je mama
- je denkt heel hard na over een aartsmoeilijk vraagstuk
- je bent een ster op de dansvloer
- je ziet je beste vriend het beslissende doelpunt maken
- je bent verschrikkelijk moe, het lijkt alsof je al dagen niet geslapen hebt
- je hebt de slappe lach
- je bent in paniek

Wanneer de kinderen een paar voorbeelden hebben uitprobeerd, kan je als leerkracht een of meerdere kinderen ontdooien aan de hand van een vingerring. Deze kinderen kijken samen met de leerkracht naar de beelden in de ruimte en vertellen wat ze zien. Het is goed om ook de mimiek van de kinderen goed te observeren. Welk gevoelens zien jullie?

2.2 Foto's maken met aandacht voor houding en mimiek (per twee)

De kinderen stappen rond in de ruimte. Wanneer de muziek stopt, zoeken de kinderen snel een partner en maken de volgende fotobeelden:

- Jullie zitten aan het kampvuur
- Jullie zijn de dikste vrienden en jullie nemen afscheid na een zomerkamp
- Jullie troosten elkaar wanneer jullie bang zijn
- Jullie staan beiden samen op een wiebelend schaap
- Jullie springen samen, hand in hand van een (te) hoge rots
- Jullie hebben net samen een wedstrijd gewonnen en jullie steken een beker in de lucht

3 VERWERKING

3.1 Een situatie verbeelden bij een tienerbreinweetje

Voor de foto's van de volgende opdracht maken de kinderen gebruik van de tienerbreinweetjes. Elke groep verbeeldt 1 van de volgende tienerbreinweetjes:

- 1 Tieners zijn flexibel en creatief
- 2 Tieners zijn 's avonds te wakker en 's morgens te moe
- 3 Tieners hebben het moeilijk met plannen en keuzes maken
- 4 Talenten staan tijdens de tienertijd in volle bloei
- 5 Tieners zijn impulsief en stellen risicovol gedrag
- 6 Tieners zijn extra gericht op beloningen

De kinderen bedenken een situatie uit hun dagdagelijkse leven die dit tienerbreinweetje illustreert. De kinderen oefenen eerst met hun groep en maken een tableau (foto) die een concrete situatie verbeeldt.

Daarna gaan 2 groepen samen aan de slag.

3.2 Verwoorden welke situaties je ziet

De kinderen krijgen een overzicht van 6 hersenweetjes en **raden** van de andere groep welk hersenweetje wordt verbeeld op de foto. In een volgende stap nemen ze met een fototoestel of Ipad **een foto**. Vervolgens is de andere groep aan de beurt.

Je kan hier een aantal voorbeelden tonen van kikkers- en vogelperspectief, portret en landscape... ter inspiratie.

De foto van de kinderen hangen we samen met de bijhorende hersenweetjes in de klas.

3.3 Beschouwen

De kinderen worden in verschillende groepjes verdeeld. Je kan ervoor kiezen om de groepen ter herverdelen. De nieuwe groepen worden gevormd met 1 kind uit elke groep. Zo kunnen de kinderen hun muzische ervaringen delen met elkaar. De kinderen gooien om de beurt met de dobbelsteen. Ze vertellen vervolgens iets over:

- 1 Het thema waarrond ze werkten
- 2 Hoe ze de activiteit beleefd hebben (hoe voelde je je?)
- 3 Wat ze gedaan hebben en wat ze het leukst vonden
- 4 Wat ze het minst leuk vonden aan de activiteit
- 5 Wat ze van de opdracht vonden
- 6 Wat ze van de sfeer vonden tijdens de activiteit

Achtergrondinformatie voor de leerkracht: volgende situaties kan je inzetten indien de groepjes extra input kunnen gebruiken.

- 1 Jij en je vrienden zitten op je kamer op een woensdagnamiddag. Het regent en jullie vervelen je. Iemand van jullie heeft een aantal voorstellen om de namiddag wat op te vrolijken: een gezelschapspelletje spelen, je kamer opruimen of zwemmen met haaien in de Noordzee. Welk plan gaan jullie uitvoeren? Beeld het uit in een foto.
- 2 Het is vrijdagochtend 7 uur. Je stommelt je bed uit en je voelt je nog verschrikkelijk moe, was het al maar weekend... Wat doe je? Hoe reageren je familieleden hierop? Beeld dit uit voor de foto.
- 3 Je kamer lijkt wel een vuilnisbelt. Je krijgt van je ouders een beloning als je alles weer schoon maakt. Beeld uit voor welke beloning je kiest: een centje op je spaarboek, een avondje lang mogen gamen of op avonturenkamp in de zomervakantie. Laat in de foto ook zien hoe je ouders hierop reageren.
- 4 Het is maandag en je agenda staat overvol voor de rest van de week! Je moet maar liefst drie toetsen studeren tegen vrijdag, de turnleraar wil dat je eindelijk over de bok kan springen en hier moet je echt nog massa's voor oefenen, je vriendin is jarig en jij zou het feestje mee voorbereiden ... Hoe pakt een tiener dit aan? Beeld dit uit voor de foto.
- 5 De school krijgt een slecht rapport op vlak van een pestprobleem op school. De leerkrachten zitten met de handen in haar en weten niet hoe ze dit kunnen oplossen. Zouden de tieners wel raad weten? Beeld in je foto uit welke oplossing tienerbreinen hiervoor kunnen bedenken.
- 6 Je bent een tiener en de wereld ligt aan je voeten! Houd jij van muziek, dansen, wiskunde, taal, voetballen, turnen, ballet, schilderen, zingen, hardlopen, dieren verzorgen, gedichten schrijven, kleren maken, verhalen bedenken, computerproblemen oplossen, breien... Welk talent wil jij ontwikkelen? Kies er samen eentje uit of verbeeld er elk apart eentje.

WORKSHOP 2

WAT ZIJN SPIEGELNEURONEN? WAT IS SPIEGELEN? HOE KUNNEN ANDEREN MIJ INSPIREREN?

We kunnen veel leren van anderen. Dit kan heel expliciet gebeuren doordat anderen ons tips of feedback geven maar het gebeurt ook impliciet, zonder dat we het beseffen. In deze workshop staan we stil bij wat er in de hersenen gebeurt als we anderen iets zien doen en hoe dit ons leerproces kan versterken. Er zitten namelijk spiegelneuronen in onze hersenen en deze worden actief op het moment dat we anderen iets zien doen. Daarnaast gaan we in deze workshop actief op zoek naar hoe anderen inspirerend (kunnen) zijn of geweest zijn voor ons.

Kinderen die een op groei gerichte mindset hanteren gaan positief om met feedback van anderen: ze zien feedback als een middel om bij te leren. Hersenonderzoek toont aan dat kinderen met een op groei gerichte mindset ook effectief meer hersenactiviteit vertonen op het moment dat ze feedback krijgen. Daarnaast raken kinderen die een op groei gerichte mindset hanteren, geïnspireerd door het succes van anderen, in tegenstelling tot kinderen die een vaststaande mindset hanteren: zij zien het succes van anderen als een bedreiging (Dweck, 2011; Möser, 2011).

De leer- en onderzoeksvragen die in deze workshop centraal staan, zijn: Wat zijn spiegelneuronen? Wat is spiegelen? Hoe kunnen anderen mij inspireren?

EINDTERMEN:

Muzische vorming: 6.4

Nederlands - schrijven: 4.3

Leren leren: 6

WO - Mens en maatschappij: 1.1

WO - Natuur: 1.10

OPBOUW:

De workshop bestaat uit 2 delen.

- DEEL I: breinologie
- DEEL II: creatief schrijven.

Je kan beide delen tezamen geven of er wat tijd tussen laten.

Indien de leerlingen nog geen workshops breinologie hadden uit het pakket of indien het wenselijk is om de inzichten hierrond even op te frissen kan je met je leerlingen (terug) aan de slag met de fiches breinologie die in de eerste en tweede graad al aan bod kwamen of je kan de workshop van de eerste graad in advanced level aanbieden (zie aanvullend document op website).

MATERIAAL:

Voor deze workshop kan je gebruik maken van volgende materialen uit de box:

- Fiche breinologie: reeks C, niveau 3
- Interviews Stefan Boonen, Wout Schildermans en Nicolas Vanhole
- Posterset mindsetgrow

DEEL I: BREINLOGIE

1 INLEIDING

1.1 Bespreken hoe we leren

Bespreek met de leerlingen hoe zij iets leren? Wat werkt voor hen het best bij het leren? Kunnen ze voorbeelden geven van iets dat ze recent leerden? Je kan ook de poster van ‘Nannie Beenhaar’ bekijken. Deze poster visualiseert een leerproces.

2 KERN

We gaan samen met de leerlingen onderzoeken hoe we het best (iets nieuws) leren en of anderen hierbij een rol spelen? Je kan dit doen door samen met je leerlingen een experiment te doen. Tijdens het experiment laat je je leerlingen iets nieuws leren. Vooraf bespreek je met hen dat ze zullen **onderzoeken** hoe ze best iets nieuws leren. Dat je hiervoor een **experiment** opzet in de klas. Je maakt hierbij twee verschillende ‘leergroepen’. Elke leergroep zal op een andere manier leren (leren vanuit geschreven instructies zonder visueel voorbeeld/ model versus leren van een visueel voorbeeld/ model). Op die manier zorg je er voor dat in de ene leergroep meer **spiegelneuronen** geactiveerd kunnen worden dan in de andere leergroep zodat je nadien dit thema met je leerlingen kan bespreken.

2.1 Een experiment opzetten in de klas

We leren **iets nieuw**: bijvoorbeeld een origamifiguur vouwen¹ of een bloemetjesbroche maken² of een citroenbatterij maken³ of⁴

Verdeel de klas in **2 groepen**.

Groep 1: geen visueel voorbeeld/ model, wel uitgebreide instructies op papier

- Stappenplan volgen op papier
- Mogen niet kijken naar mekaar (bv map tussen zetten)

Bij deze groep worden spiegelneuronen beperkt geactiveerd (tenzij de leerlingen veel bij mekaar gaan ‘spieken’ hoe het moet)

¹ <http://www.origamivoorkinderen.nl/>

² <https://www.youtube.com/watch?v=GjFTTF7S6-g>

³ <https://www.youtube.com/watch?v=YGicb24Xkxg>

⁴ Voor de bloemetjesbroche voorzien we, digitaal, bij de inspiratiebox naast het filmpje in voetnoot ook een stappenplan. Voor een origamifiguur, citroenbatterij of iets anders moet je zelf nog het stappenplan voorzien.

Groep 2: leren van een visueel voorbeeld/ model

- Filmpje volgen en nadoen
- Mogen wel kijken naar mekaar

Bij deze groep worden spiegelneuronen sterk geactiveerd

Om het experiment niet te verstoren, mag er tijdens het experiment in principe geen (of beperkte⁵) hulp gevraagd worden aan de leerkracht.

2.1 Benoemen van ervaringen tijdens het experimenteren

Na het experiment is het belangrijk om samen met de leerlingen na te denken over hoe ze best leerden. Was er een verschil tussen beide leergroepen? Waar had dit verschil mee te maken? Welke wijze van leren geniet hun voorkeur en waarom? Zijn er leerlingen uit groep 1 die 'spiekten' om zo toch een beeld te hebben van wat ze moesten doen? Is er een verschil tussen hoe jongens en meisjes leren?

⁵Je kan bijvoorbeeld werken met enkele jokers die de leerlingen kunnen inzetten.

3 VERWERKING

3.1 Werking van spiegelneuronen linken aan het experiment

We leggen nu de link met hoe onze hersenen werken, meer bepaald met één aspect van de werking van het brein: ‘hoe reageren onze hersenen op wat we anderen zien doen’.

Leg uit wat spiegelneuronen zijn en hoe deze werken (zie fiche C 3). Bespreek met de leerlingen hoe de spiegelneuronen geactiveerd werden tijdens het experiment.

Spiegelneuronen spiegelen het gedrag van anderen in jouw hersenen zodat je snel het gedrag van anderen kan overnemen.

Kernmerk 1: Spiegelneuronen sturen dezelfde motorische neuronnen aan als die van de persoon die je observeert.

Kernmerk 2: Spiegelneuronen zorgen er voor dat je reageert op gedrag of handelingen van andere personen, ze bepalen mee je inlevingsvermogen (empathie).

De werking van de spiegelneuronen is snel uitgelegd. Het is echter belangrijk dat leerlingen zich deze inzichten eigen maken doordat ze de theorie concretiseren, toepassen en koppelen aan inzichten die ze eerder verwierven.

3.2 Bekijken & benoemen van andere voorbeelden rond spiegelneuronen

Er zijn nog andere voorbeelden en experimenten die aantonen hoe spiegelneuronen werken. Kunnen de leerlingen de werking van de spiegelneuronen toepassen op deze voorbeelden?

- Geeuwen en lachen werkt aanstekelijk.
- We kunnen de pijn van anderen mee-voelen:
Auw! Als we iemand pijnlijk zien vallen dan voelen we mee.
We vinden het daarom niet fijn om te kijken naar ‘pijnlijke’ gebeurtenissen
- Experiment ‘gelach in de metro’
(<https://www.youtube.com/watch?v=DKSoshwPCdk&t=221s>)
- Experiment ‘aapje ziet, aapje doet’:

Spiegelneuronen werden voor het eerst ontdekt bij apen. Een hersenonderzoeker onderzocht bij apen welke delen van hun hersenen actief waren als ze bepaalde activiteiten deden. De onderzoeker ging na welke delen van hun hersenen apen gebruiken als ze lopen, eten, springen, geluiden maken, Hiervoor hadden alle apen op hun

hoofd een soort van scanner die verbonden was met een computer. Zo kon de onderzoeker precies zien wat er in het hoofd van de apen gebeurde als ze iets deden.

Op een dag gebeurde er iets bijzonders. De onderzoeker ging op het einde van de dag nog even langs bij de apen om te kijken of alles in orde was. Terwijl hij langs de apenkooien liep, at hij een broodje. Aap Bella zat stil bij de kooideur en keek naar de onderzoeker die aan het eten was. Toen gebeurde er iets opmerkelijks. De onderzoeker zag op de computer activiteit in hoofd van de aap! Ook al deed de aap helemaal niets en zat hij gewoon stil! De hersengebieden die actief zijn als de aap zelf at waren ook actief als de aap keek naar iemand die at. Zo ontdekte de onderzoeker dat we 'spiegelneuronen' in onze hersenen hebben.

Kunnen leerlingen zelf nog andere voorbeelden bedenken van spiegelneuronen in werking?

3.3 Koppelen aan eerdere inzichten over de werking van de hersenen

Dankzij de spiegelneuronen kunnen we, zelfs zonder dat we dit beseffen, nieuwe dingen leren van anderen en ontstaan er nieuwe paadjes in onze hersenen (cfr. **inzichten plastisch brein die in eerste en tweede graad aan bod kwamen**). Tieners pikken heel snel op wat er in hun omgeving gebeurt; het tienerbrein is heel gevoelig voor prikkels van buitenaf en maakt snel nieuwe verbindingen aan (cfr. **inzichten tienerbrein die in de eerste workshop aan bod kwamen**).

3.4 Beschouwen

Het doel van de workshop is niet dat kinderen een bloemetjesbroche leren maken of dat ze veel leren over de hersenen maar wel dat ze meer zicht en vat krijgen op het eigen leren zodat ze een op groei gerichte mindset kunnen ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat leerlingen de inzichten over spiegelneuronen koppelen aan eigen leer- en leefervaringen. Dit kan je doen door middel van reflectieopdrachten in groep of individueel.

Mogelijke reflectievragen:

- Welke verbanden zie je tussen wat we leerden over spiegelneuronen en je eigen manier van leven en leren?
- Welke vragen heb je nog hier nog bij?
- Zet deze workshop je aan om op een andere manier te denken of op een andere manier te leren?

DEEL II: CREATIEF SCHRIJVEN

1 INLEIDING

1.1 Bekijken van fragment(en) met getuigenis(sen) over leren: auteur Stefan Boonen/ sportieve held Nico Vanhole/ illustrator Melvin

- Interview Stefan Boonen: <https://youtu.be/x--nbg1hi1s>
- Interview Wout Schildermans: <https://youtu.be/rYczgKIqFNI>
- Interview Nico: <https://youtu.be/NVFZxve63nU>

1.2 Bespreken van fragment(en) met getuigenis(sen) over leren: Stefan Boonen/ Nico Vanhole/ Melvin

- Wie herken je in dit fragment?
- Welke ervaring over het leren van Nico/Stefaan/Melvin is je bij gebleven?
- Hoe leerde(n) Nico/Stefaan/Melvin?
- Wie/wat zorgde ervoor dat Nico/Stefaan/Melvin tot leren kwamen?

1.3 Noteren wat je wil onthouden uit het interview

De kinderen noteren op een strookje wat ze willen onthouden/ wat ze opmerkelijk vonden uit het interview. De strookjes worden verzameld en er worden een aantal strookjes genomen die met de klasgroep worden gedeeld.

2 KERN EN VERWERKING

2.1 Schrijven van een gedicht aan de hand van kernwoorden

De kinderen noteren een aantal kernwoorden op een blad aan de hand van de volgende vragen:

- Op welk leermoment ben jij (nu) fier? Was het ooit anders?

Leren is niet alleen iets wat je in de klas doet en het gaat natuurlijk niet alleen over het leren van een schoolvak. Eigenlijk leren we overal elke dag. Wat dacht je van koken, rolschaatsen of de hond een bad geven?

- Wie hielp je of inspireerde je hierbij?
- Noteer 5 woorden die passen bij deze persoon.
- Noteer 2 gevoelens die je hebt als je aan deze persoon denkt.
- Noteer 3 dingen die je hebt gehoord, gezien, geroken, geproefd of gevoeld tijdens dit leermoment.
- Gebruik al deze woorden in een gedicht van 4 lijnen.

2.2 Beschouwen

Je kan met de kinderen reflecteren over het muzisch proces aan de hand van een kleurenwaaier. Welke kleur past bij jouw gedicht. De kinderen verwoorden ook waarom dit zo is.

WORKSHOP 3

BEELD BREINPORTRET: HOE LEER IK (NU), WELKE UITDAGINGEN WIL IK AANGAAN EN HOE KAN IK KLASGENOTEN INSPIREREN?

Deze workshop sluit het project 'Mind, Set, Grow' af. We staan samen stil bij wat leren is en wat het nu precies betekent voor ons. Want als je hersenen plastisch zijn, kunnen ze blijven veranderen en kunnen we dus blijven leren en blijven groeien! Geweldig nieuws toch?!? Waar wil jij voor gaan? Wat wil jij nog graag leren? Wat is jouw uitdaging en wie /wat kan je hierbij helpen? Want leren doe je immers niet alleen! We denken ook na over wat we zouden willen leren van onze klasgenootjes en geven elkaar een pluim. Want ook zo groeien we!

Concreet beginnen we met een aantal opwarmers die als doel hebben om een fijne, open en veilige sfeer te creëren waarbinnen de kinderen vrijelijk kunnen denken en doen. Vanuit deze opdracht associëren de kinderen rond 'leren'. De associaties inspireren de kinderen om een elfje te schrijven rond leren, wat ze nog willen leren (Waar droom je van? Waar wil jij voor gaan? Wat wil jij graag doen/weten?). Het elfje is een inspiratiebron om hun portretfoto te bewerken. Leuk is wanneer de kinderen de hersenpan van het portret knippen en hier creatief rond werken.

EINDTERMEN:

Muzische vorming : 1.4, 1.6, 6.3, 6.4, 6.5

Leren leren: 6

MATERIAAL:

- Portretfoto's van de kinderen in zwart/wit op A3
- Pandakrijtjes
- Houtskool
- Eventueel ecoline
- Inspiratie portretten Pop Art op powerpoint

1 INLEIDING: OPWARMING

1.1 Verwoorden wat 'leren' is (herhaling)

Noteer op een **blad** minstens 20 dingen die jij hebt **geleerd in je leven** (schrijf alles op waaraan je denkt, het is ok!): stappen, fietsen, Frans, schaatsen, veters strikken, viool spelen, tegen je verlies kunnen, doorzetten, iemand troosten, een grap vertellen ...

1.2 Doorgeven van een klap (kring)

De kinderen staan in een kring.

- In de kring wordt er zo snel mogelijk **een klap** doorgegeven.

Nadat de klap in een vlot tempo wordt doorgegeven, is het mogelijk om variaties te introduceren.

- Zo kan de klap worden tegengehouden door een leerling door **'how'** te zeggen. De klap wordt in dat geval niet doorgegeven, maar wordt als het ware teruggekaatst en wordt dan verder doorgegeven.
- Een kind die de klap ontvangt kan ook **'zip, naam kind x'** zeggen. In dat geval gaat de klap naar een ander kind in de kring die de klap vervolgens links of rechts kan doorgeven.

1.3 Associëren op de woorden van het bord (kring)

De kinderen staan in de kring.

- De kinderen geven nu geen klap door, maar woorden. We starten met een woord van het woordweb aan het bord. De leerlingen associëren 1 voor 1 op het woord van de leerling voor hen.
- Een van de kinderen is dirigent het hij staat in het midden van de kring. Hij/zij kiest telkens een woord van het bord en duidt een kind in de kring aan de onmiddellijk associeert bij het gegeven woord. Dit wordt verschillende keren herhaald.

2 KERN + VERWERKING

2.1 Associëren van 'leren' met een kleur

De leerlingen werken verder op het blad met de associaties rond 'leren (in brede zin)'.

Ze verwoorden waarom ze een bepaalde kleur associëren met 'leren (in brede zin)' voor de kinderen.

2.2 Associëren van 'leren (in brede zin)' met een vorm

Ze verwoorden waarom ze een bepaalde vorm associëren met 'leren'.

- Grillige hoeken
- Vloeiende lijnen
- Krullende krullen
- Bewegende stippen
-

2.3 Elfje maken met behulp van de associaties (kleur, vorm, woorden) op het blad

- Kleur op je blad (1 woord)
- Adjectief/bijvoeglijk naamwoord + vorm op je blad (2 woorden)
- Wat wil jij nog graag leren? (3 woorden)
- Wie of wat heb je daarbij nodig? OF Welke vraag heb je nog? (4 woorden)
- Uitroep die past bij wat jij voelt bij 'leren' (1 woord)

Een voorbeeld met als titel 'leren'

- *groen*
- *hoekige bergen*
- *ijsschaatsen zonder vallen*
- *doorzetten om te slagen*
- *toppie!*

Andere mogelijkheden:

- A. Indien je als leerkracht het 'elfje' minder geschikt vindt voor jouw klasgroep, kan je de kinderen ook de opdracht geven om hun portret te bewerken aan de hand van de associaties (woorden, kleuren, vormen) en een slogan rond leren op hun papier.
- B. Je kan ook werken met **een metafoorgedicht**. Hierbij maken de kinderen een vergelijking met 'leren'. Ze vullen aan 'leren is als ... omdat/want...'. Bijvoorbeeld: 'Leren is als een watermeloen want als ik hard leer dan zweet ik' (Jonas, 6^e leerjaar HHH).

Daarna kunnen de leerlingen de uitgeknipte hersenpan bij hun foto invullen met deze metafoor.

2.4 Bewerken van de portretfoto

De leerlingen bewerken een zwart-wit portretfoto van zichzelf met behulp van het elfje. Het is mogelijk dat de leerlingen de hersenpan van het portret knippen zodat ze als het ware kunnen verbeelden wat er in hun hoofd.

Er kan gewerkt worden met wasco's, houtskool en/of ecoline. Je kan er ook voor opteren om met collages te werken.

Afbeeldingen van **pop-art** kunnen hier dienen ter inspiratie.

2.5 Beschouwen

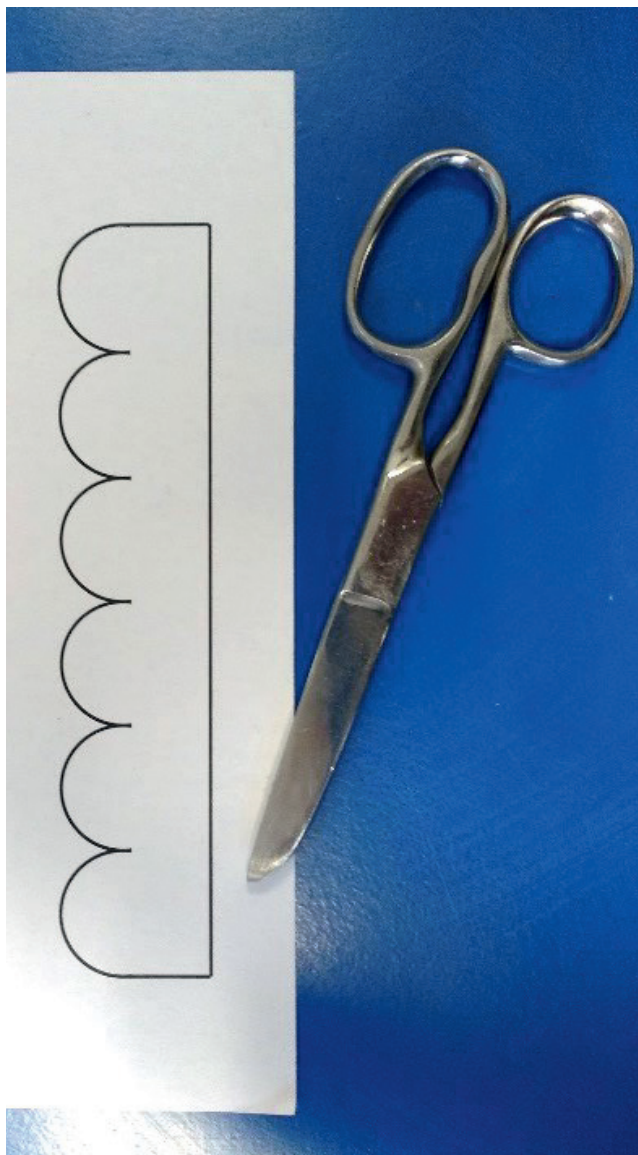
Alle portretten hangen op in de klas. Ieder kind trekt een naamkaartje en bedenkt een compliment voor het portret van die medeleerling.

We bespreken verder:

- benoem iets waarvan je zegt 'dat had ik nog zo bekeken'
- wat heb je bijgeleerd van de andere(n)
- wat neem je mee naar de toekomst toe?

Stap 1

Knip het papieren patroon uit.

Stap 2

Leg het papieren patroon op het lapje vilt. Houd het papier goed vast dat het niet verschuift. Gebruik een krijtje om het patroon af te tekenen: veeg telkens met het krijtje van op het papier, over de rand van het papier tot op het vilt. Doe dit voor de hele omtrek van het patroon. Als je vervolgens het papier weghaalt, dan zie je de vorm netjes getekend op het vilt.

Stap 3

Knip het vilt uit.

Het stuk zonder krijt is het stuk stof voor de bloem, het stuk met krijt moet je er af knippen.

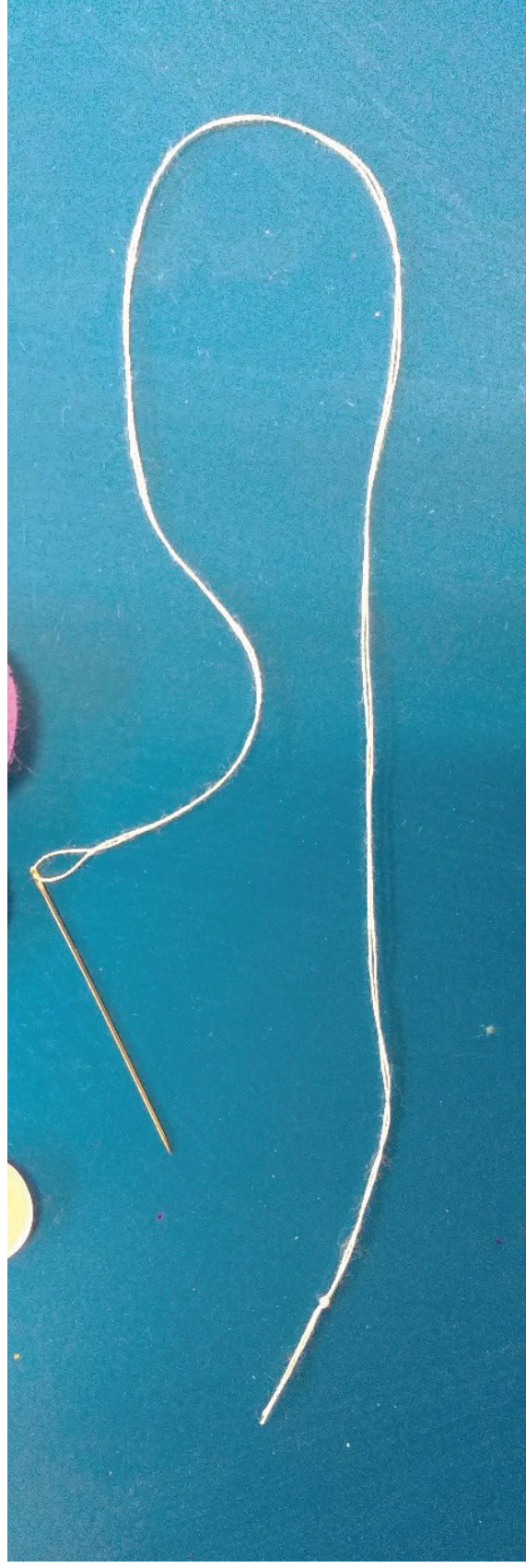

Stap 4

Knip een stuk naaigaren af van ongeveer 40 cm.

Rijg de draad in de naald.

Trek de draad helemaal dubbel en maak onderaan met de twee uiteinden samen een knoop. Je hebt nu een lange lus met achteraan een knoop.

Stap 5

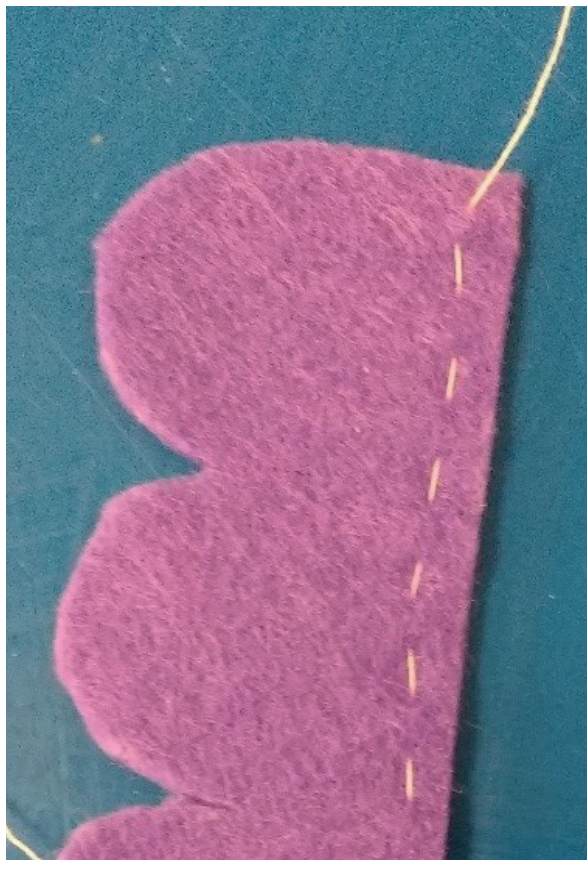
Maak met de naald met de dubbele draad kleine rijgsteekjes in de lan-ge rechte kant van de stof. Maak de steekjes op 0.5 cm van de rand. Je begint kort tegen de korte rand aan de ene kant, en je maakt een rechte rij van steekjes tot net voor de andere korte rand

Rijgsteek:

1. Stop de naald van onder naar boven door de stof
2. Stop een beetje verder je naald van boven naar onder door de stof.
Stap 1 en 2 samen vormen één rijgsteek.

3. De volgende steek gaat weer van onder naar boven, en van onder naar boven door de stof, een beetje verder dan de plaats waar je in stap 2 met je naald naar boven bent gekomen.

4. Je krijgt een streepjeslijn.

Stap 6

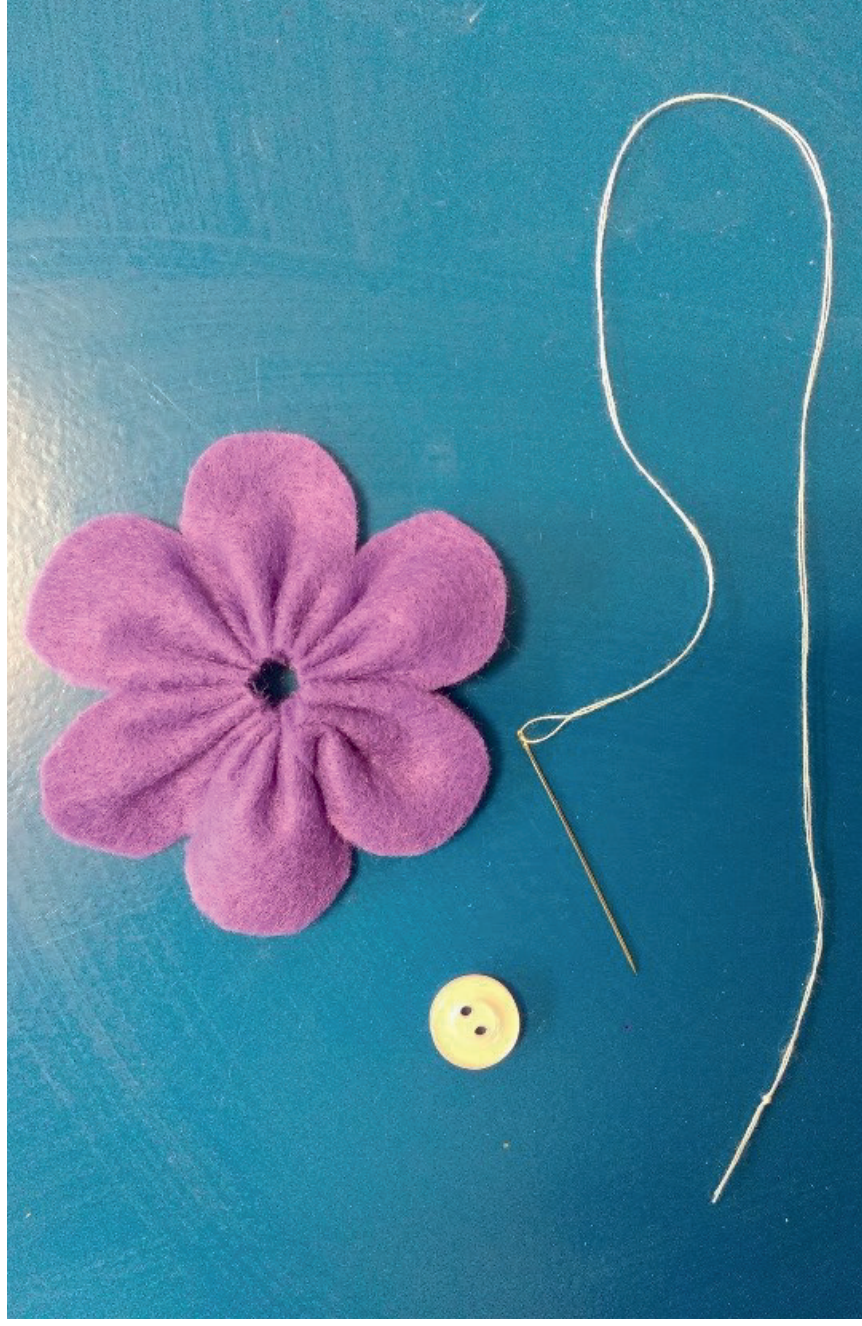
Trek aan het uiteinde van de rijgdraad (bij de naald) en houd hierbij het knoopje vast zodat het niet door de stof heen schiet. Trek de draad goed aan zodat er bloemblaadjes gevormd worden.

Maak een paar knoopjes met de twee uiteinden. Zo blijft de draad strak aangetrokken en houdt de bloem haar vorm. Knip de uiteinden van de draad kort tegen de knoop af. Haal de naald van de draad.

Stap 7

Neem nog een stuk naaigaren van ongeveer 40 cm.
Rijg het door de naald, vouw het dubbel en knoop de uiteinden vast
(zoals in stap 4).

Stap 8

Naai de knoop vast in het midden van de bloem aan de voorkant.

De voorkant van de bloem is de kant waar er je de geknoopte draden niet ziet zitten.

1. Steek de naald van onder naar boven door de bloem, net naast het midden van de bloem.

2. Stop de naald van achter naar voor door één van de gaatjes van de knoop.

Stop vervolgens de naald van voor naar achter door het andere gaatje van de knoop.

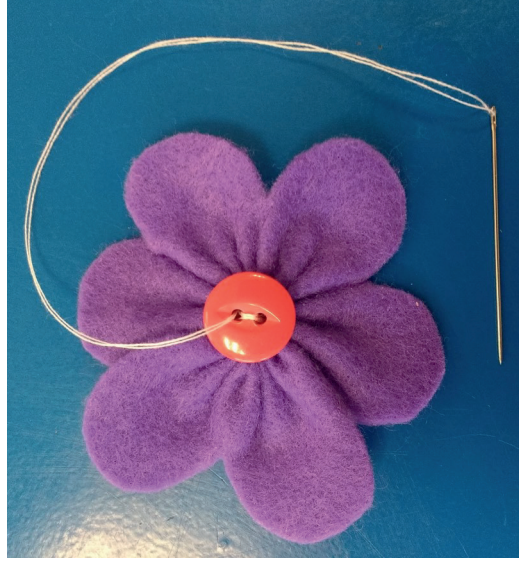
3. Steek tenslotte je naald van boven naar onder door de bloem. Steek net naast het midden, tegenover de plaats waar je eerst van onder naar boven gestoken hebt. Trek de draad aan.

4. Steek nu terug met je naald van onder naar boven door de bloem, op dezelfde plaats waar je gestart bent, en laat de naald door het eerste gaatje van de knoop komen. Trek de draad aan.

5. Steek tot slot je naald van boven naar onder door het tweede gaatje van de knoop en door de bloem. Trek de draad aan.

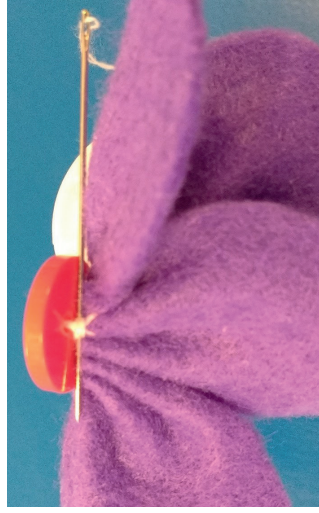
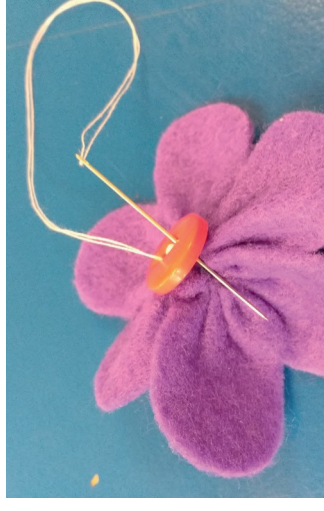
6. Herhaal stappen 4 en 5 nog twee keer.

7. Voer stap 4 nog eens uit.

Stap 8 (vervolg)

8. Stop de naald door het tweede gaatje van de knoop, maar niet door de bloem. De draad (en de naald) zitten nu tussen de bloem en de knoop.
9. Wikkel de draad een paar keer rond het garen tussen de knoop en de bloem.
10. Steek de naald door de wikkelingen en trek hem aan tot je een klein lusje overhoudt.
11. Steek de naald door het lusje en trek aan.
12. Doe stap 10 en 11 nog twee keer.

13. Steek je naald onder de knoop terug van boven naar onder door de bloem en trek de draad aan. Naald en draad zitten nu aan de onderkant van de bloem.
14. Knip de draad kort af. Je knoop zit nu goed vast.

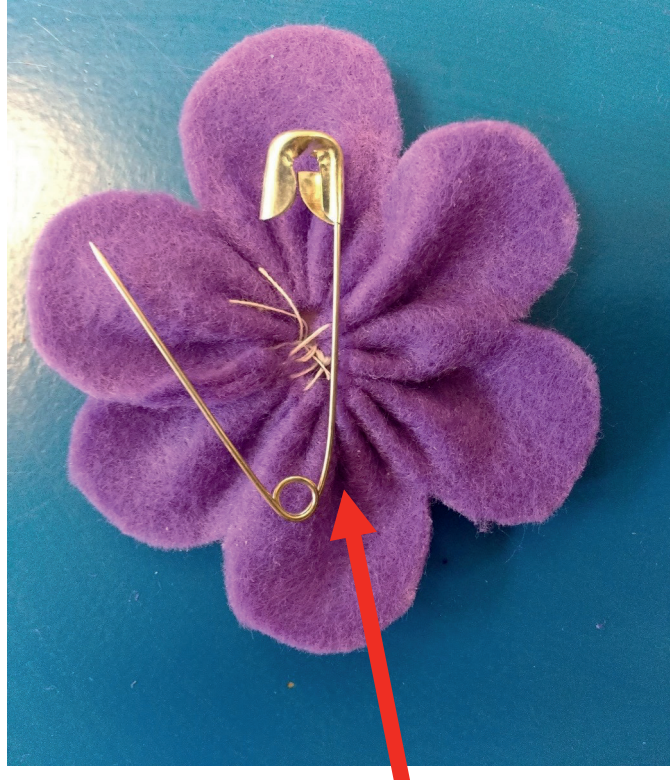
Stap 9

Naai de bloem vast aan de veiligheidsspeld.

Neem een stuk draad van ongeveer 25 cm en rijg het door de naald.
Maak een knoop op het einde van het lange uiteinde van de draad.

Aan een veiligheidsspeld zitten twee lange kanten. Eén kant zit vast, de andere kant kan open. Leg de vaste kant in het midden van de bloem, aan de achterkant.

Begin te naaien bij de gesloten kant van de veiligheidsspeld, en werk naar de open kant (de kant waar de sluiting zit).

Steek je naald rechts van de speld in de stof – kort tegen de speld.
Laat de punt van de naald terug tevoorschijn komen links naast de speld – ook weer kort tegen de speld.
Trek de draad aan, maar zorg ervoor dat de knoop op het einde van de draad niet door de stof schiet.

Maak nu een rij van steken, waarbij je telkens een klein beetje opschuift naar de open kant van de veiligheidsspeld.

Een steek maak je door kort tegen de speld aan de rechterkant in te steken en dan de punt van de naald terug tevoorschijn te laten komen aan de linkerkant van de veiligheidsspeld. Trek de draad aan. Je krijgt zo een kleine steek die over de veiligheidsspeld ligt.

Als je bij de sluiting gekomen bent, maak je drie steekjes op dezelfde plaats.

Vervolgens hecht je: maak een steek, trek de draad aan tot je een klein lusje overhoudt. Stop je naald door de lus en trek daarna de draad helemaal aan. Je krijgt zo een klein knoopje. Dit doe je twee keer. Daarna knip je de draad af.

Je bloemetjesbroche is klaar !!!

Inspiratiebox 'Mind, set, grow!' kwam tot stand met de financiële ondersteuning van provincie Vlaams - Brabant en UCLL en dankzij de creatieve samenwerking tussen verschillende partners.

Het project sluit aan bij volgende doelstellingen uit het flankerend onderwijsbeleid van de provincie:

- Een betere voorbereiding op de arbeidsmarkt garanderen,
- Het leer- en studietraject van lerenden optimaliseren met het oog op het beperken van ongekwalificeerde uitstroom.

KATRIEN GOOSSENS & TINNE VAN CAMP

Katrien en Tinne zijn beiden lector en praktijkonderzoeker aan UCLL. Hun respectievelijke onderzoeksexpertise op vlak van kunst- en cultuureducatie / muzische vorming (Katrien) en leerpsychologie / cognitieve neurowetenschap (Tinne) vormden de basis van waaruit project 'Mind, set, grow!' ontstond.

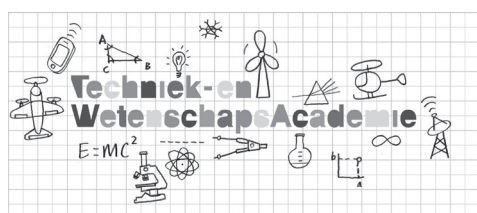

STEFAN BOONEN EN MELVIN

Stefan Boonen en Wout Schildermans (Melvin) gingen graag de uitdaging aan om rond het thema 'mindset en het brein' een avontuur voor kinderen uit te schrijven onder de vorm van een graphic novel.

TECHNIEK- EN WETENSCHAPSACADEMIE LEUVEN

De TWA brengt kinderen van 4 tot 14 jaar en ook leerkrachten in STEM-ming in schoolse en naschoolse workshops, studiedagen, vakantiecampen en verjaardagsactiviteiten.

MOOSS VZW

Mooss vzw staat in Vlaanderen synoniem voor "een goesting in kunst" en "actieve kunsteducatie". Mooss bedenkt, initieert, organiseert, begeleidt en maakt kunst- en erfgoededucatieve projecten en participatieprojecten. Mooss biedt workshops en vormingen aan in verschillende disciplines: dans, erfgoed en musea, theater, muziek, beeldende en audiovisuele kunsten. Mooss is actief binnen de sectoren onderwijs, cultuur, welzijn, vrije tijd en uiteraard het jeugdwerk. Meer informatie vind je op onze website www.mooss.org.

HET EDUCATIEVE MATERIAAL WERD BEDACHT EN ONTWIKKELD DOOR UCL
MET DE FINANCIËLE STEUN VAN DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT.